
Nowy zbiór wycinków w Bibliotece Instytutu Badań Literackich.

Biuletyn Polonistyczny 2/6, 6-8

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

List córki L. Siemieńskiego do A. Dobrowolskiego z 1903 r.
Rękopisy Marii Czesławy Przewóskiej oraz kilkanaście jeszcze listów i rękopisów artykułów różnych pomniejszych autorów.

NOWY ZBIÓR WYCINKÓW W BIBLIOTECE INSTYTUTU BADAŃ LITERACKICH

W Bibliotece IBL z końcem lipca 1959 r. zostało zakończone opracowanie nowej, po opracowanych poprzednio wycinkach miemieńskich, partii wycinków z czasopism. Opracowano 4469 wycinków z gazet i czasopism polskich i obcych, podklejonych i ułożonych w 961 kopertach i obwolutach. Wycinki dotyczą autorów polskich.

Wycinki stanowiły własność Korbutianum. Pochodzą z powojennych darów Wacława Borowego, Stanisława Świdwińskiego i Henryka Korotyńskiego (zbiory Władysława Korotyńskiego).

Największą część opracowanego zbioru stanowią wycinki z "Kurierza Warszawskiego" z l. 1925-1939, wśród nich recenzja A. Grzymały-Siedleckiego i kroniki literackie Z. Rabskiej. Liczne są również wycinki z "Gazety Polskiej" l. 1930-1939 oraz z czasopism literacko-społecznych z l. 1946-1952. Są jednak również wycinki z "Kurierza Warszawskiego" z lat dużo wcześniejszych, np. z r. 1881 ("Kronika tygodniowa" Prusa), dość liczne z lat 1902-1925, wycinki z innych dzienników sprzed 1914 r. i lat międzywojennych, z "Wiadomości Literackich", "Pionu", "Prosto z mostu", powojennej "Gazety Ludowej", "Dziennika Polskiego" itd.

Najbogatszy jest zbiór wycinków poświęconych Wyspiańskiemu (124 szt.). Z adnotacjami Wacława Borowego, był prawdopodobnie przez niego gromadzony. Jest niemal kompletny. M.in. zawiera artykuł o Wyspiańskim z czasopisma "The Bharat Yoti", wychodzącego w Bombaju (1937). Wycinków dotyczących Sienkiewicza jest 104, Żeromskiego - 69, Norwida - 64, Prusa - 60 (m.in. skreślony ustęp "Lalki" podany do druku przez Wł. Korotyńskiego w 1917 r.). Wśród 43 wycinków dotyczących Brzozowskiego są liczne artykuły odnoszące się do tzw. sprawy Brzozowskiego. Czytelnik interesujący się Adolfem Nowaczyńskim znajdzie 251 felietonów społecznych tego pisarza i 62 artykuły jego pióra lub jemu poświęcone. Dość pokaźna jest liczba felietonów J. Kadena Bandrowskiego i G. Morcinka.

Cenne są odręczne adnotacje na wycinkach rozwiązujące pseudonimy. Np. artykuł w "ABC" pt. "Mur ohiński tzw. otoczenia. Marsz. Piłsudski i jego otoczenie" jest zaopatrzony w notatkę wskazującą na autorstwo Struga. Niestety, nie została podana na wycinku data. Na wycinku z "Wieńca" 1880 r. w wierszu Lenartowicza "Czar ziele" jest korekta, przy czym dwie strofy skreślone. Wycinek pochodzi ze zbiorów Wł. Korotyńskiego. Korektowe notatki są na wycinkach z artykułami W. Borowego.

Największa ilość opracowanych wycinków to recenzje. Sporo jest też nekrologów, artykułów rocznicowych czy innych dotyczących pamięci i kultu. Cenne niejednokrotnie są drobne notatki dziennikarskie przynoszące dane biograficzne, ankiety "W pracowniach pisarzy", notatki o przekładach polskich dzieł na języki obce, obcych studiach o polskich pisarzach, sprawozdania z procesów literackich, protesty przeciw cenzurze, listy pasterkie o charakterze cenzury itp. Obszerniejszych artykułów interpretacyjnych jest stosunkowo mniej. Najmniej tekstów literackich. Wśród nich bardziej częste poezje - wycinki cenne, gdyż podają pierwodruk nie zanotowany przez bibliografię.

Wartość opracowanego zbioru wycinków obniża to, że nie są one kompletne ani jeżeli chodzi o wybór z jednego czasopisma, czy z jednego czasokresu, ani w odniesieniu do jednego autora. Można jednak w tym zbiorze znaleźć wycinki z numerów czasopism nie zachowanych w bibliotekach. Wszak nawet roczników "Kurierza Warszawskiego" nasze biblioteki nie posiadają w komplecie. Wycinki nasze pochodzą niejednokrotnie z czasopism prowincjonalnych i zagranicznych.

Do zbioru zostały włączone wycinki dotyczące pisarzy nie literatów, jeżeli są oni objęci nową bibliografią Korbuta. Wycinki dotyczące literatów mniejszego kalibru, nawet autorów jednej powieści czy tomu poezji, zostały włączone do zbioru, aby zachować źródło informacji nie notowane przez bibliografię i trudne do odnalezienia w gazetach.

Katalog wycinków jest autorski, alfabetyczny z odsyłaczami. Wycinki dotyczące jednego autora zebrane w jednej kopercie lub kilku z kolejną numeracją.

Wycinki dotyczące Orzeszkowej zostały przekazane do archiwum Orzeszkowej.

Obeonie w opracowaniu są wycinki zgromadzone w archiwum przedwojennego Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy, ofiarowane Bibliotece IBL przed kilku latami. Przedstawiają one dużą wartość przede wszystkim w odniesieniu do autorów drugorzędnych.

[Janina Rosnowska]

SPRAWOZDANIE Z PODRÓŻY NAUKOWEJ DO PARYŻA (LUTY 1958 r. -
WRZESIEŃ 1959 r.) ORAZ DO WŁOCH (CZERWIEC 1959 r.)

Celem wyjazdu było zorientowanie się w problematyce korespondencji skierowanej do Mickiewicza (znajdującej się głównie w Muzeum Mickiewicza przy Bibliotece Polskiej w Paryżu) w związku z zamiarem przygotowania edycji tych listów. Możliwość rozpoczęcia tych prac zawdzięczam w pierwszym okresie pomocy prof. Juliana Krzyżanowskiego, a później - Comité Universitaire Français de Cooperation Culturelle avec la Pologne oraz Centre Polonais de Recherches Scientifiques. Pierwsza instytucja umożliwiła mi dwukrotne otrzymanie zasiłku od Wydziału Kulturalnego francuskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, druga zaś ułatwiła mi kontynuowanie i dokończenie pracy powierzając mi prace zleczone dla "Biuletynu" Centre, redagowanego przez prof. St. Wędkiewicza.

Korespondencja skierowana do Mickiewicza nie była do tej pory systematycznie opracowana. Najwięcej tekstów ogłosił Władysław Mickiewicz, przede wszystkim w t. III i IV "Korespondencji Adama Mickiewicza" (Paryż 1876), w tomie "Współudział Adama Mickiewicza w sprawie Towiańskiego" (Paryż 1877, ogłoszone są tu listy Towiańskiego), w pracy "Legion Mickiewicza" (Kraków 1925) oraz w "Żywocie Adama Mickiewicza". Poza tymi wydaniem listy skierowane do Mickiewicza publikowane były sporadycznie, często we fragmentach, znaczna ich część nie była nigdy drukowana. Zresztą teksty publikowane pozostawiają - jak stwierdziłem porównując je z autografami - bardzo wiele do życzenia. Władysław Mickiewicz, jak wiadomo, drukował listy bardzo nieporządnie, niedokładnie, systematycznie opuszczając rzeczy, które były mu niewygodne. Jako drobny przykład niech posłuży list Stefana Garczyńskiego do Mickiewicza z 7 grudnia 1832 r. "Oprócz papierów moich posyłam Ci lornetkę z łańcuszkiem, prezent od pani Ł." Chodzi oczywiście o Łubieńską. Wł. Mickiewicz drukuje tylko: "... posyłam Ci lornetkę z łańcuszkiem", opuszczając wiadomość